

Uppföljningsresa

Den 9-18 september 2017

Sammanfattning

Projektledningsteamet: FV. Linda, Mam, Eva, Baba, Jules, Leonie.

Efter ett omtumlande möte med kvinnoorganisationen så har de ordnat ett möte med en av de kvinnor de stöttat, det är också den enda av kvinnorna som vågat anmäla våldet till polisen. Boubas säger att han pratat med kvinnan och att vi kan åka dit nu. En av samtalsledarna Gnara följer med och vi sätter oss i Boubas bil. Jag slås av hur bilarna i detta land över huvud taget fungerar, hela Boubas framruta är sprucken och den luktar en blandning av rök och mögel. Vi kör genom byn som nattetid ser helt annorlunda ut, folk har börjat vakna till, det är helt enkelt för varmt att vara aktiv på dagtid. Det är fortfarande varmt och svetten klibbar längs med min rygg. Det är slutet av regnsäsongen och regnet har totalförstört vägarna, jag är tacksam för att Boubas är en duktig chaufför. Vi kör ut från byn och möts av små enstaka ljuskällor i form av ficklampor. Vi stannar och Gnara går ut för att möta upp den Badji Ngor som kvinnan vänt sig till. Jag slås igen av detta lands olika dimensioner och jag är i en ständig process i att lära mig alla former av formella och informella ledare, byhövdingar och medicinmän. Det är svårt att kliva ur sin roll som vit med ett tankesätt om hur saker är och bör vara, trots min erfarenhet och min kunskap.

Vi stannar till vid ett staket och Boubas säger att vi är framme. Det är kolsvart ute och det enda som lyser är stjärnorna ovanför oss, stjärnorna känns så mycket närmre när vi är här, de är som ett himlavalv av små små diamater som gnistrar. Inne på gården blir vi hänvisade att sitta på en presenning utanför kvinnans hus. En tonårsflicka sitter bredvid sin mamma. Jag är tacksam för att ha vår vän och kollega Jules med oss som hjälper oss med översättningen då kvinnan börjar berätta sin historia. Han har en vänlig och lugn framtoning och möter kvinnan med respekt. Hon berättar att hennes man dött och att hon senare träffat en ny man som hon levt ett samboförhållande med. Den nya mannen var ingen vänlig man och de hade mycket problem i relationen. Kvinna ber sin dotter gå in i huset och hon är strax tillbaka med ett macheteliknade föremål och jag förstår att när hon gestikulerar på sin arm att han huggit henne med macheten. Jules översätter och berättar att kvinnan tagit sig till Badji Ngor som tagit henne till polisen. På polisstationen får kvinnan pengar för att ta sig till sjukhus. Badji Ngor tar också kontakt med de lokala samtalsledarna som träffar kvinnan. Skadorna på hennes arm är för omfattande och hon måste få komma till ett annat sjukhus i Dououlou. Kvinnoorganisationen ger henne pengar till sjukvård från deras akutkassa.

När vi sitter där berättar kvinnan att mannen senare dykt upp vid hennes bostad, slagit sönder ett fönster och hotat henne med en kniv. Hon var livrädd och jag förstår henne. Jag börjar titta mig runt och inser att hon bor mitt ute i ingenstans, det finns ingen elektricitet eller grannar. Den enda ljuskälla de har är en ficklampa.

Jag har efter 11 år i kvinnojouren fått höra det mesta och ansett mig hårdhudad men det går en kall kår längs med min rygg. Denna kvinna lever i ett ständigt trauma och med en ständig rädsla, det är som att leva i ett krig, hennes eget krig. Min lösningsfokuserade hjärna börjar direkt tänka på lösningar, hon kan ju inte bo här, hon måste få skydd men inser att hennes bostad är det enda hon har. Vi reser oss upp och jag går fram för att krama om henne. Jag vänder ryggen till och går därifrån. Jag säger till min kollega att det är fruktansvärt att behöva lämna henne och hon svarar vad kan vi göra då?

Det är tyst i bilen på väg tillbaka, regnets förstörelse är inte längre det som finns i mina tankar utan det är en kvinna som sitter vid en mörk gård med sina två barn och en ficklampa.

Kafountine

Sedhiou

Kolda

Oussouye

Ziguinchor

Bignona

Syftet med uppföljningsresan

Syftet med uppföljningsresan var att möta samtalsledarna i deras hemkommuner för att dels stärka kvinnorna lokalt och dels att få en fördjupad kunskap om och förståelse för de svårigheter, utmaningar och behov som finns i de olika regionerna. Syftet var också att undersöka hur det första projektåret utfallit, hur situationen ser ut just nu och hur vi kan formulera en ny projektansökan med utgångspunkt i den lokala kontexten. Vi träffade Bignona, Kafountine, Oussouye, Kullimaaroo Center och PFPC utskottet våld mot kvinnor i deras hemkommuner och Sedhiou och Kolda under workshopen i Ziguinchor. Då en av Acting for Change styrelseledarmöter kommer från regionen kunde vi resa på egen hand och med honom som tolk.

Kafountine

På bild samtalsledarna och styrelsen i Kafountine. Bild på samtalsledarnas brickor.

Samtalsledarna i Kafountine berättar att deras auktoritet i byn har vuxit. De behöver inte längre ha sina brickor på sig då alla vet vilka de är. Tidigare hade samtalsledarna svårt att nå ut till våldsutsatta kvinnor på grund av tabu att prata om våld men de berättar att kvinnorna i byn har börjat ta kontakt med dem kring deras problem och idag har de 4-5 kontakter i månaden. När kontakt har tagits så berättar samtalsledarna om vilka de är och hur de arbetar. Sedan lyssnar de på kvinnans berättelse och några dagar senare tar de kontakt med mannen och lyssnar på hans berättelse. Samtalsledarna tvingar sedan mannen att betala böter för det han utsatt kvinnan för, om mannen inte betalar går samtalsledarna till polisen och gör en anmälan. Genom dessa böter kan samtalsledarna hjälpa kvinnan med sjukvård för skadorna. Ju grövre skador ju högre böter får mannen betala. Vi frågar vad som händer om han inte betalar, förutom att han blir polisanmäld, får inte kvinnan vård då? Samtalsledarna svarar att de ger kvinnan akut hjälp direkt oavsett om mannen betalar eller inte, och att de i så fall tar pengar ur sin akutkassa. Böterna går alltså till föreningen som i sin tur betalar sjukvård.

Om samtalsledarna får reda på att våld förekommit i byn går de hem till kvinnan och pratar med henne. Det är inte alltid som kvinnan vill berätta om våldet. Samtalsledarna använder sig av medling då de går in i familjerna och pratar med både offer och förövare var för sig. När vi frågar om förövarnas berättelse ofta är densamma som offrets svarar de - aldrig. Därför är det viktigt att prata med vittnen som kan bekräfta berättelserna. Mannen tar aldrig

på sig ansvaret för våldet. Vid allvarligt våld anmäler samtalsledarna det alltid till polisen. Ibland tar samtalsledarna med sig polisen när de ska prata med förövaren. Systemet i Senegal är liknande det i Sverige gällande anmälan till polisen. Som vittne kan du göra en anmälan då denna kanske inte alltid är förmögen att göra det själv (t ex om du är barn) men det är egentligen kvinnan som själv ska göra anmälan. Samtalsledarna har hjälpt en kvinna som själv valde att göra en anmälan till polisen. Då det tidigare varit ett problem för kvinnan att göra en anmälan mycket beroende på skammen och att hon genom att göra en anmälan offentliggör sina problem och drar skam över familjen var vi intresserade av att höra hur samhället såg på kvinnan som gjort anmälan. Samtalsledarna berättar att det mottagits väl från byn genom tacksamhet. Mannen var inte snäll mot kvinnan och hon fick hjälp från chefen i byn och hans fru som är Badji Ngor som båda offentligt tagit avstånd mot mannens agerande och uppmuntrade en anmälan till polisen. Detta tror samtalsledarna också gjorde att invånarna accepterade hennes anmälan.

Fokus för samtalsledarna är att lösa konflikter i familjen, ibland lyckas de, men ibland skiljer sig kvinnorna från mannen ändå.

Vi samtalar en del kring säkerheten för samtalsledarna när de går in och medlar i konflikter. Samtalsledarna säger att det kan vara en ganska aggressiv stämning i början när de kommer men att de är medvetna om riskerna och går aldrig ut på uppdrag ensamma, de är alltid 2-3 personer. Om det är riktigt svårt ber de mannen komma till lokalen Farafina i byn där de förklarar vad de arbetar med. Det är en trygghet för samtalsledarna att Bouba är med vid dessa medlingar. De har också samverkansmöten med intressenter och myndigheter i byn kring arbetet mot våld.

Det våld samtalsledarna möter är ofta sexuellt våld, unga tjejer från 8-9 år blir våldtagna. Vi pratar om att det i Sverige är tabu att prata om sexuellt våld inom familjen (då vi märker att samtalsledarna bara mött fall där förövaren varit utanför familjen) och samtalsledarna bekräftar att det är samma i Senegal.

I Kafountine har de en fiskeby dit människor från hela väst- och central Afrika kommer för att arbeta. Många våldtäkter sker där men också bland senegaleser. Kafountine är en by med många olika etniska bakgrunder just utifrån att de har fiskebyn. Bouba problematiserar detta då han menar att Senegal ändå till viss del arbetat med jämställdhet och kommit en bit på vägen vilket inte grannländer som t ex Guinea Bissau gjort. I de rurala områdena runt om kring Kafountine är det svårt att nå invånarna men samtalsledarna tror att skulle det inträffa allvarligt våld så skulle dessa invånare söka upp dem. Dock säger de att det kostar mycket att ta sig till Kafountine och byarna utanför är fattigare så detta påverkar i vilken grad invånare från dessa byar har ekonomisk möjlighet att ta sig till Kafountine.

Samtalsledarna sänder radio en gång i veckan i Kafountine och de har sänt två radioprogram i grannstaden Diouloulou och ska fortsätta att sända radioprogram i båda dessa städer. De har också en kvinna i Diouloulou som hjälper och stöttar kvinnorna där och har ett nära samarbete med samtalsledarna.

Projektet

Samtalsledarna i Kafountine har haft en lokal utbildning den 7 april inom Forum Syd projektet som arrangerades av PFPC. De hade en utbildning med totalt 24 deltagare om våld där de bjöd in lokala samverkanspartners och Badji Ngor. De ansåg att det var en bra utbildning och upplevde den tydlig då den hölls på lokala språk. De påtalade vikten av att ha utbildningar på lokala språk då alla inte kan franska flytande. De har också deltagit i en workshop i Ziguinchor då de fick utbildning av PFPC i ekonomi och administration. Det har också hållits ett regionalt erfarenhetsutbyte mellan alla samtalsledare i Kafountine med PFPC som arrangör.

Kvinnoorganisationen i Kafuntine har svårigheter med att få sin förening registrerad. De har fortfarande inte fått sina papper, men bankkonto, styrelse etc. har de sedan lång tid tillbaka. De har ett fungerande system kring utbetalning där de kräver kvitton på de utgifter föreningen ska stå för som sjukvård etc. Det blir dock problem i akuta lägen eftersom då måste samtalsledarna ta pengar ur egen ficka för att betala sjukvård och sedan genom uppvisande av kvitto och beslut från styrelsen få dessa pengar tillbaka. Alla samtalsledare har inte dessa pengar.

Acting for Change berättar att de gärna vill veta om de tänkt kring långsiktighet i föreningen. Samtalsledarna berättar att de säljer medlemskap och har idag sålt ca 150 medlemskort. De pengar de får in för medlemskortet använder de till akutkassan som finansierar till exempel sjukvård och transporter för våldsutsatta. Dock är detta inte en långsiktigt hållbar lösning. De har funderat kring att ge mikrolån med ränta där räntan går in i akutkassan. De har också funderingar kring en bit mark där de kan odla och sälja frukt och grönsaker. De har tillgång till ett kontor och skulle gärna bemanna detta hela tiden så att kvinnor kan gå direkt dit för att få hjälp. Detta kontor skulle då också kunna fungera som affär. Vi pratade också om att sälja utskriften från en skrivare och internetcafé. Kafountines utmaningar är ekonomin. De vill ha rullning på pengarna, de pengar de lägger ut till våldsutsatta kommer inte in igen. De önskar få tillgång till dator, telefon och email för att effektivisera arbetet.

Ärenden

De har haft 7 allvarliga fall sedan vi träffades förra gången. De har löst dem men de har varit svåra. Fokus för samtalsledarna är att lösa konflikter. Ibland lyckas de men inte alltid.

1. En man som misshandlat sin gravida fru mycket allvarligt. Grannen till familjen tog kontakt med samtalsledarna. De löste problemet men han slog henne igen. Han slängde ut henne och hennes barn då han träffat en ny kvinna som också var gravid. Frun ville inte anmäla trots att samtalsledarna ville det. Lösningen på detta blev att den gamla frun och barnet fick åka till mannens mamma och pappa och bo där.
2. Ett annat fall handlade om ett barn som blev utsatt för mycket allvarlig misshandel. I Senegal så lämnar mammor bort sina barn. Det var väldigt vanligt att man gjorde detta förr men det har minskat. Detta barn var ett sådant barn som blivit bortlämnat

till en annan kvinna och den kvinnan slog barnet väldigt mycket. Denna kvinna anmäldes och sitter nu i fängelse.

3. En kvinna misshandlade sin dotter på 7 år allvarligt. Hon var gift med en ny man som ville att hon skulle sluta att misshandla sitt barn. Badji Ngor blev informerad om situationen och gick för att prata med familjen på deras lokala språk (pola som är en minoritet). Samtalsledarna pratade med familjen och sa att de var sådana som kom för att hjälpa familjer om de har problem. Förra tisdagen gick samtalsledarna tillbaka till familjen och pratade även med grannarna. Det visade sig att kvinnan slutat att slå sitt barn. Grannarna är också informerade och de meddelar samtalsledarna om det skulle vara så att kvinnan börjar slå sitt barn igen.
4. En mamma i fiskebyn hade en 4 årig flicka och en bebis. Hon la ner sin fyraåring för att amma sin bebis. När hon vände sig tillbaka till fyraåringen så var hon borta. En okänd man hade kidnappat henne och mamman hittade fyraåringen sovandes en bit bort. De såg att hon blivit våldtagen och tog henne till Djadja på sjukhuset. Djadja tittade på henne men sa att de måste till det stora sjukhuset så hon tog dem dit. Det är anmält till polisen men då förövaren är okänd har de inte kunnat gripa någon
5. En 7 årig flicka fick pengar för gå och köpa kaffe. På vägen träffade hon en man som lurade med sig barnet. Mannen tog av sig sina egna byxor och flickans byxor och satte henne i sitt knä. Flickans morbror kom in i rummet och undrade vad han höll på med. Morbrorn tog med mannen till myndigheterna och pappan ville anmäla till polisen. Men han kunde inte eftersom han måste åka till och från polishuset i Diouloulou och det hade han inte råd med. Detta hände i juli. Mannen är okänd då han inte hade id kort och kom från Guinea.
6. Under flera års tid har det funnits en okänd man som går runt i byn och utsatt en massa kvinnor och barn för sexuella övergrepp och våldtäkt. Mannen försökte ge sig på en kvinna som var gravid men kvinnan lyckades att ta sig därifrån genom att slå honom med ett hårt föremål på ryggen. Eftersom han var skadad kunde polisen hitta honom och kvinnan identifierade honom. Han blev dömd och sitter i fängelse.
7. En allvarligt skadad kvinna som blivit slagen med en pinne. Samtalsledarna anmälde det till polisen, mannen fick betala böter för kvinnans sjukvård.
8. Frun är hemma. Mannen ger inte kvinnan pengar och så blir han jättearg när han kommer hem för att kvinnan inte lagat mat.
9. Mannen arbetar och kvinnan vill också arbeta. Mannen vill inte att kvinnan ska arbeta då han är svartsjuk trots att det är bättre att kvinnan arbetar då familjen får mer pengar. Familjen bråkade mycket. Samtalsledarna kom dit och medlade. Till slut kom de fram till att kvinnan skulle få arbeta mellan 8-16.
10. Ett ärende där familjen blir arga för att barnen går till grannen för att äta då ingen lagar mat därhemma, "men vad ska barnen göra då de själva inte kan laga mat". Samtalsledarna förklarar detta för familjen och försöker få dem att förstå konsekvensen av att inte ge barnen mat.
11. Ett fall med en kvinna som polisanmälde att mannen slagit henne på händerna.

12. En man som är gift och har barn träffar en kvinna utanför äktenskapet (är otrogen).
Mannen väljer att ha kvar sin flickvän och slänger ut kvinnan och deras barn. Kvinnan bor nu hos sin mamma och pappa. Mannen gav dem bara en ficklampa inget mer.
13. En fransman som har en senegalesisk flickvän som blev gravid men mannen ville inte behålla barnet. Mannen har lovat att gifta sig med flickvännen och de behöll barnet. Nu vill mannen att hon ska flytta men det vill inte hon. Fallet har inte löst sig än.

Bignona

På bild samtalsledarna och styrelsen i Bignona samt Jules, Eva och Linda från Acting for change.

De är sex samtalsledare i Bignona. Tre bemannar de centrala delarna och tre är stationerade i de byar runt om Bignona som de bor i.

Samtalsledarna beskriver att de har stora svårigheter med ekonomin då de inte kan ta sig till våldsutsatta eftersom Bignona är väldigt stort. Det finns bland annat ett ställe som är väldigt svårt att ta sig till. Det är också ett bekymmer att de arbetar en och en vilket kan vara farligt. De tar pengar från egen ficka för att ta sig till våldsutsatta. Ibland måste de lämna sina arbeten för att ta ett akutärende och då förlorar de sin inkomst. Alla samtalsledare har familjer de måste ta hand om. De önskar att man kunde ge något till familjen någon gång.

Samtalsledarna beskriver att det är ett riskabelt arbete då de måste åka på akuta ärenden ibland mitt i natten. Det finns en kvinna i Diouloulou som arbetar där och det är bra då det är väldigt långt att åka. Denna kvinna har också samarbete med samtalsledarna i Kafountine. De har en del problem med MFPC (rebellgruppen i Casamance). När det är problem med dem så är det sällan någon som vill prata med myndigheterna utan bara med en kvinna (samtalsledarna). Det var ett sådant fall i Diouloulou där en rebell hade bränt och slagit en kvinna. Samtalsledarna har en bra samverkan med myndigheterna där de ringer till polisen angående problem och polisen ringer till dem när det uppstått något. De möter också mycket sexuella övergrepp i de ärenden de får.

Projektet

De anser att de har ett bra samarbete med PFPC. De ringer Mme Arisse som är ordförande för utskottet våld mot kvinnor och får stöd av henne. Bignona har skickat många våldsutsatta till Kullimaaroo Center i Zigunichor. Ibland får de låna socialtjänstens bil men ibland måste de köra våldsutsatta själva. De har genomfört en lokal utbildning den 16 maj och deltagit på ett erfarenhetsutbyte i Kafountine. Utbildningen var bra. De lärde sig mer om våld och de som inte gått projektets utbildning 2015 fick kunskap om våld. De bjöd in många till utbildningen som till exempel chefer, administrationen och andra ansvariga i Bignona och många kom.

Samtalsledarna är på god väg gällande registrering av föreningen. De har stadgar, aktionsplan, protokoll, genomfört konstituerande möte, ansökt om papper för registrering osv.

När vi pratar om framtiden och hur de kan få en hållbarhet i sin organisation nämner de att de skulle kunna sälja saker i en affär där kvinnor jobbar och marknadsföra det som en kvinnobutik. Ordförande för föreningen uttrycker en stark tro på sina samtalsledare och är mycket stolt över deras arbete, det händer mycket hemska saker i Bignona.

Ärenden

1. De hade ett fall av sexuella övergrepp på en 11 årig flicka men de kunde inte ta förövaren. Då pratade samtalsledaren med flickan och frågade om någon ex. hade sagt "jag älskar dig" till henne (i annat sammanhang än under övergreppet) och hon kunde peka ut en man som sagt det. De kunde identifiera mannen och han sitter nu i fängelse. De hade bevis i form av sms från mannen till flickan.
2. I december hade de ett fall av sexuellt övergrepp på en äldre kvinna som i samband med övergreppet blev dödad. Denna kvinna var också en av samtalsledarna. Hon hette Mariama. Organisationen startade en manifestation där alla klädde sig i vita kläder. Representanter från myndigheterna, PFPC och de andra lokala organisationerna deltog i manifestationen. De menar att kvinnor måste ha rättigheter.
3. I juli var det en 70 årig man som utnyttjat en flicka på 11 år.
4. De hade ett allvarligt ärende med en kvinna där mannen bet av henne läpparna. I detta ärende gick maraboun (medicinman) i Bignona in och fördömde mannen och mannen kunde gripas och sitter nu i fängelse. Kvinnan skickades till Kullimaaroo (detta fall har vi dokumenterat i vår rapport från uppföljningsresan 2016 – då hade kvinnan precis beslutat sig för att polisanmäla och nu är han alltså dömd)
5. De har haft ärenden där flickor mellan 13-15 år tagit kontakt då de tvingats in i äktenskap, samtalsledarna lyckades avbryta giftemålen.

Kolda

Vi träffar Kolda under workshopen och får en liten stund med dem innan de ska åka hemåt. Samtalsledarna beskriver att en stor utmaning för dem är ekonomin. De kan oftast ta sig till offret men de har inte pengar att hjälpa dem med till exempel sjukvård. Ibland åker de men det är så långt att de ibland måste sova över dit de åker och det har de inte råd med. Kolda står för ett mycket stort område i Casamance och täcker dessutom grannstaden Velingara. Ordförande Mariama tar pengar från sin egen ficka, de har också alla sina möten hemma hos henne då de inte har en lokal. Lösningen på deras ekonomi skulle vara att sälja frukt och marmelad då de har Boule nära som är rikt på frukt. De skulle kunna ha loppis där de säljer gamla saker. De skulle kunna köpa in maskiner som gör ljus och låta unga kvinnor jobba med det. De vet en lokal som de skulle kunna använda. De vill mobilisera hela Kolda och informera om allas rättigheter.

Ärenden

1. Polisen ringde då de hade ett dödsfall och ville att de skulle komma dit.
2. De har också en del tvångsåktenskap men har inte behövt agera fysiskt på dessa då Mariama har så stor respekt i samhället att det räcker att de hör att hon ska blanda sig i så drar de sig undan.

Sedhiou

Vi träffar samtalsledarna i Sedhiou en kort stund under workshopen. De verkar på ett mycket stort område som sträcker sig från Gambia i norr till Guinea Bissau i söder. De har en dator och en bil som de får köpa in sig på. De har ingen lokal så de kan inte ha möten på någon plats.

Folk kontaktar samtalsledarna då de är mer effektiva än gendarmerna (en form av militärpolis). Dessa ringer till samtalsledarna och vill att de ska åka då de anser att samtalsledarna har stor auktoritet och inte är rädda att ta i svåra ärenden (men de får inte betalt för resan). När samtalsledarna åker ut på ärenden har de sina brickor på sig som identifikation på vilka de är och vad de arbetar med.

När vi pratar om hur de tänker kring långsiktighet så är deras lösning är att de skulle kunna ha en lokal som de hyr ut till andra som ex. vill ha möten osv.

Oussouye

På bild hela delegationen av samtalsledare och myndigheter i Oussouye.

Marie Louise Diatta som är ordförande för organisationen i Oussouye hälsar oss välkomna. Med på mötet är samtalsledarna, chefen för organisationen Ministry of women and children m.m. De tackar för utbildningen. Ministry of women and children är tacksamma för samtalsledarnas hjälp med arbetet mot våld, de arbetar gemensamt mot samma mål. De har ett projekt riktat till tidiga graviditeter och vill ha samtalsledarnas hjälp i det. Ibrahim som arbetar för Education to family life (ett projekt inom skolan) har ett projekt med UNDP som handlar om sexuella relationer och sexuella sjukdomar relaterat till medborgarna och tidiga graviditeter. Han beskriver att det är svårt att föra tillförlitlig statistik kring våld. De har arbetat mot våld sedan 2002.

Den lokala workshopen som hölls i Oussouye var mycket uppskattad och många deltog. Många i stan är engagerade i frågan och chefen för stan står bakom dem men de menar också att "det går inte att arbeta mot våld utan pengar"

Några av de våldsutsatta som samtalsledarna möter lider av konflikten i Casamance. Samtalsledarna har arbetat på Maries skola kring tidiga graviditeter. På ett år hade de 56 gravida flickor på en skola. Tidiga graviditeter hanteras som våld av samtalsledarna då barn inte har förmågan att avgöra (skydda sig) och förövarna tar chansen i och med detta. Fattigdomen och konflikten gör att många är i rörelse (konflikten tvingar människor att fly från sina byar och då minskar inkomsterna för familjen och fattigdomen dominerar). De menar att sexuella övergrepp ökar när befolkningen är utan arbete. När unga flickor blir gravida blir de utstötta från familjen och har ingenstans att ta vägen. Samtalsledarna går mellan skolorna och informerar och de använder radio och press för att kommunicera sina frågor. Samtalsledarnas roll är i första hand att stötta kvinnorna och flickorna att få tillbaka sitt självförtroende och de tar dem till sjukvård om det behövs. När flickorna blir gravida får de inte längre gå klart skolan, inte heller komma tillbaka efter att de fött barn. Detta har samtalsledarna tillsammans med myndigheterna påverkat så nu får flickorna komma tillbaka till skolan efter att de fött barn. Samtalsledarna skickar ibland flickorna till Kullimaaroo Center "där får de allt de behöver".

Innan organisationen startade var det tabu att prata om våld då kvinnor skämdes över det. Men så är det inte längre. Det som påverkat förändringen menar samtalsledarna är utbildningen. De har använt fallet med kvinnan som blev våldtagen och mördad i Bignona i opinionssyfte och visat på att det inte får hända i Oussouye. Samhället har förstått att de måste hjälpas åt i våldsfrågan.

Samtalsledarna har svårt att hålla akuta möten då de inte har en egen lokal utan får låna kommunens. Det är en liten kommun men de anser att det är en orättvis fördelning av statliga resurser då Oussouye får mindre resurser än andra delar av Casamance vilket bidrar till att det är fattigare här.

Samtalsledarna har svårt att ta sig ut till öarna. Det går 2 båtar i veckan och det kostar pengar. De har mycket problem vid gränsen till Guinea Bissau. Oussouye är inte ett så stort område men det finns många öar som är svåra att nå. När de funderar på långsiktighet så är det båten de tänker på. Att de ska kunna köra till öarna obehindrat men även använda båten till fiske osv. De funderar även på mikrolån, att öppna en affär och sälja varor m.m. Det är viktigt med båten så att de kan hjälpa kvinnor ute på öarna men också tjäna pengar till föreningen. "Det är svårt när du som samtalsledare inte kan hjälpa". De pengar som de i så fall skulle tjäna på båten ska gå till akutmottagningen. Många våldsutsatta stannar kvar hos förövaren utan att ta hjälp då de inte har råd att ta sig in till Oussouye. De gör en gradering av vad de är i mest behov av just nu och då ligger båten på första plats, utbildning på andra och en lokal på tredje. Det viktiga med lokalen är att alla kvinnor ska känna trygghet i den. De vill ha utbildning i management alltså i hur de tar hand om ett företag/organisation.

"When someone helps you watch your back you have to watch your belly" - ordspråk i Senegal.

Kullimaaroo Center

På bild undersökningsrummet på Kullimaaroo, utegården och sovsalen för de boende.

Kullimaaroo Center tar emot flickor och kvinnor utsatta för våld i nära relationer. När det gäller flickorna är det ofta att de blivit gravida utanför äktenskapet, frivilligt eller genom våldtäkt, och har problem med familjen då flickorna blir utstötta om de är gravida. Det är inte accepterat att vara gravid utanför äktenskapet. Detta gäller även om graviditeten beror på en våldtäkt.

De möter också ekonomiskt våld på centret där kvinnorna inte får pengar från mannen och därmed inte har råd med mat till familjen. Centret brukar ge vad de har av ris, olja osv. men kan inte ge pengar då de inte har några. Centret möter också mycket fysiskt våld.

När kvinnorna kommer till centret ringer de till mannen och frågar honom om vad som hänt. Sedan medlar de inom familjen. De flesta kvinnor och flickor som bor på centret medlar de tillbaka till familjen. Mannen har oftast inte samma berättelse som kvinnan.

Centret har en juristfirma av kvinnor knutna till sig som hjälper dem med juridiska frågor och kan även hjälpa kvinnorna i enskilda ärenden om det behövs. Om kvinnan är utsatt för psykiskt våld tar centret dem till en (manlig) psykolog som arbetar pro bono. De har också en barnmorska knuten till centret som tar emot flickorna/kvinnorna utan att ta betalt. De samverkar med myndigheterna AEMO (administration inom socialtjänsten) och Sepia (socialtjänsten för barn och unga). Det är också de som skickar flickorna till centret om de märker att de är gravida. AEMO skickar flickorna med ett papper och Leonie Gomez (vice ordförande i PFPC) menar att det är säkrast för centret att ta dessa fallen. Ingen av myndigheterna betalar för platsen på centret. De samverkar också med CDP (Childe Protecting Departement) som är en myndighet för barn.

Centret går in under PFPCs administration och lever på gåvor från andra organisationer. Byggnaden har de fått låna av borgmästaren i Ziguinchor. De har stora bekymmer med taket då det läcker in under regnsäsong och de får hyra en presenning för 1000 sek i månaden (60 000F). Det arbetar fyra kvinnor på centret och en praktikant. De som arbetar där får inte lön men de får betalt för utlägg exempelvis om de måste ta taxi till centret.

Den finansiering som idag finns för centret är ENDA, som är en organisation som hjälper till med finansiering av mediciner. De har inlett ett projekt med Unicef för delar av lön till en tjänst, det projektet är beviljat för en 2-årsperiod.

Personalen och styrelsen för PFPC har en dröm om att göra Kullimaaroo Center till ett "barnahus" där de har allt under samma tak: sjukvård, psykolog, polis, socialtjänsten, kvinnojouren etc.

Möte med Kommittén våld mot kvinnor i PFPC

Vi får möjlighet att träffa Mme Arisse som är ansvarig för kommittén våld mot kvinnor i PFPC dagen innan vi ska åka hem. Vi vill fråga henne om vad hon tänker kring det nya projektet och arbetet som hittills gjorts i regionen. Hon berättar om förändringarna i PFPC och att kommittén våld mot kvinnor ska byta namn till Justice and Human Rights.

Mme Arisse beskriver svårigheterna för en kvinna att polisanmäla. Hon menar att det finns en tajt gemenskap i det senegalesiska samhället vilket bidrar till att kvinnor inte vågar gå till polisen då de är rädda att det ska komma ut. Dels kan den utsatta kvinnan vara släkt med polisen och därigenom inte vågar berätta vad hon utsatts för och sen vågar inte kvinnan åka polisbil då någon kan se att hon sitter i den (finns inga civila bilar att tillgå). Samtalsledarna försöker i den mån det är möjligt att samverka med polisen. Som ett exempel på samverkan med polisen beskriver Mme Arisse ett fall då en pappa ville genomföra ett tvångsgifte. Samtalsledarna pratade med honom men han vägrade att lyssna och då tillkallade de polisen som var tydlig med att han skulle lyssna på samtalsledarna då dessa arbetade tillsammans med polisen. Skillnaden mellan polisen och samtalsledarna är att polisen inte medlar men det gör samtalsledarna. Hon menar också att förr var det vanligt att polisen och andra myndigheter la skulden på den våldsutsatta och det görs i mindre mån nu på grund av samtalsledarna och deras opinionsarbete.

Kommittén har haft utbildning för polisen på Hotel Perrokeé där de informerat om deras verksamhet med samtalsledarna och arbetet mot våld. Mme Arisse menar att Senegal inte har samma kapacitet som andra länder men att de försöker att påverka myndigheter och politiker. Ett exempel där de lyckats bra är kring rättsintyg då detta kostar pengar att få. De har nu fått till stånd att myndigheterna skriver anteckningar som de sedan skickar till en läkare som skriver ett rättsintyg helt gratis. Detta är ett resultat av det utbyte/info de haft med myndigheterna i Ziguinchor. De anser att kommunikationen fungerar bra. Det är viktigt att den utsatta känner trygghet i mötet. Tidigare var det mycket konflikter mellan samtalsledarna, myndigheterna och den utsatta.

De utmaningar hon kan se är att Casamance lider av konflikten och att våldet och utmaningarna ser olika ut i olika områden. I Ziguinchor ringer våldsutsatta hela tiden till samtalsledarna. De har spridit kunskap. Hon ger ett exempel om att det brukar bli väldigt aggressivt vid fotbollsmatcher och då meddelade prefekten att de kommer stänga ner alla matcher vilket de gjorde. Nu har de löst konflikterna och öppnat matcherna igen. Hon säger att både Bignona och Oussouye skickar våldsutsatta till Kullimaaroo Center. Hon menar att det finns mycket att arbeta med i Ziguinchor då det är en stor stad med 35 stadsdelar.

Framtid

När vi pratar om långsiktighet så menar Mme Arisse att det är ett måste att de lokala organisationerna blir självförsörjande och uttrycker:

”Innan du ger mig fisk, lär mig att fiska”

När vi beskriver tanken i det nya projektet och att de lokala organisationerna måste få någon form av egen finansiering och hur detta i så fall ska fördelas anser Mme Arisse att de pengar som organisationerna ska få ska fördelas genom ansökningar och redovisningar till PFPC.

Hon ser också att det måste finnas en långsiktighet gällande de boende på Kullimaaroo Center där de följer upp de kvinnor som flyttar ut.

”Man kan inte bara skicka hem dem utan uppföljning för då vet man egentligen inte hur de har det”.

Som ett exempel tar hon en flicka som fick ett barn utanför äktenskapet. Hon bodde på centret och födde sitt barn. Sedan medlades hon hem till familjen igen. När flickan kom hem tog familjen hennes barn och dödade det. Mme Arisse beskriver detta som ett misslyckande och att det i detta ärende hade krävts en uppföljning. Mme Arisse ser Kullimaaroo Center i framtiden som ett kompetenscentrum för hela Casamance som kan serva med utbildningar, kompetens och handledning. När hon tänker på långsiktighet gällande PFPC så ser hon att när Casamance blir fritt från konflikten kan de ändra strategi på plattformen och rikta den enbart mot våld.

Vi diskuterar frågan om utbyte med Sverige och vilka personer som i så fall ska åka. Mme Arisse menar att det i så fall måste vara personer som stannar i organisationen och som har förmågan att omvandla det de får i Sverige till lokal kontext. Om det är kommittén Justice and Human Rights som väljer deltagare så kommer hon att vara mycket hård i sitt val av deltagare. Vi frågar vad hon vill ha från Sverige vid besöket och svaret är praktik på en kvinnojour. Hon vill gärna att de som åker till Sverige ska få reda på hur kvinnojourerna i Sverige jobbar, ansvarsfördelning och hur de startade för att sedan kunna utveckla detta tänkande i Senegal. Hon vill också veta hur kvinnojourerna hanterar sitt arbete. Hon vill att de lär sig mer kring bemötande av offer, samverkan och strukturen på skyddat boende i Sverige. Då många samtalsledare möter sexuella övergrepp kan detta vara ett fördjupningsämne i Sverige bland annat genom erfarenhetsutbyte med aktörer som arbetar med ämnet. Vi funderar också en del kring riskhantering både av offer och samtalsledarnas farliga arbete.